

BO’LAJAK O’QITUVCHILARNI AXBOROTLAR BILAN ISHLASH KOMPETENSIYASINI ROVOJLANTIRISHNI PEDAGOGIK MEKANIZMLARI

Azimova Odinaxon Abduqodir qizi
Namangan davlat universiteti
Pedagogika va psixologiya yo’nalishi
3 bosqich talabasi

Annotatsiya: ushbu maqolada pedagoglar faoliyati doirasida Dunyo miqyosida amalga oshiriladigan ta’lim texnologiyalari va islohotlar xar bir jamiyatning ertangi kuni uchun zamin bo’lishini unutmasligimiz to’g’risida. Rivojlangan davlatlarning ta’lim amaliyotida kompetentsiya tushunchasiga aloxida e’tibor qaratilishi va bu ta’lim jarayonining markaziy, o’ziga xos "tugun" tushunchasi sifatida etirof etilganligini, Chunki amaliy faoliyatda pedagog mutaxasislarning shaxsiy kompetentsiyaning asosiy ko’nikmalarini egallash orqali erishadigan yutuqlari haqida fikrlar va tavsiyalar keltirib o’tilgan.

Kalit so’zlar: kompetensiya, axborot, shaxs, pedagog, mutaxasis, layoqat, ijtimoiy tizim, intellektual salohiyat, aqliy rivojlanish, kreativ yondashuv, kognitiv xususiyatlar, fikr, texnologiya.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ КОМПЕТЕНТНОСТИ РАБОТЫ С ИНФОРМАЦИЕЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Аннотация: в данной статье не следует забывать о том, что образовательные технологии и реформы, проводимые в глобальном масштабе в рамках деятельности педагогов, станут основой завтрашнего дня каждого общества. В образовательной практике развитых стран особое внимание уделяется понятию компетентности и оно признается центральным, уникальным «узловым» понятием образовательного процесса и даются рекомендации.

Ключевые слова: компетентность, информация, личность, педагог, специалист, способность, социальная система, интеллектуальный потенциал, психическое развитие, творческий подход, познавательные качества, мышление, технология.

PEDAGOGICAL MECHANISMS OF DEVELOPING THE COMPETENCE OF WORKING WITH INFORMATION OF FUTURE TEACHERS

Abstract: in this article, we should not forget that educational technologies and reforms carried out on a global scale within the framework of the activities of pedagogues will be the basis for the tomorrow of every society. In the educational practice of developed countries, special attention is paid to the concept of competence and it is recognized as a central, unique "node" concept of the educational process. and recommendations are given.

Key words: competence, information, personality, pedagogue, specialist, ability, social system, intellectual potential, mental development, creative approach, cognitive features, thought, technology.

Bo'lajak o'qituvchilarni Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasini rovojlantirishni asosiy maqsad deb belgilab olgan bo'lsak demak avvalo biz ta'lim-trabiya jarayonlarida kompetentsiya so'zining lug'aviy manosini anglashimiz nima qanday ekanligini bilishimiz lozim. Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasini – mediamanbalar (radio, televizor, internet va boshqalar)dan zarur ma'lumotlarni izlab topa olish, saralash, saqlash, ulardan samarali foydalana olish, ularning xavfsizligini ta'minlash ko'nikmalarini egallash. **Kompetentsiya bu** - ma'lum bir fan mashg'ulot sohasida samarali faoliyatlarni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nima va tajribaning mavjudligi bo'lib kompetensiya so'zi lotincha “competens” — mos, qobiliyatli, bilimdon, o'z faniga har qanday sohada har tomonlama bilimga ega bo'lgan mutaxasis va shuning uchun fikrlari salmoqliroq, obro'liroq bo'lgan shaxs o'zi tanlagan soha bo'yicha mutaxasisdir.

Kompetensiya bu

- aniq hayotiy faoliyat harakatlarni amalga oshirish jarayonidagi layoqati, qobiliyati
- shaxsning faoliyatga qo'shilishi davomida olgan malakaviy tajribalari shaxs amalga oshiradigan har qanday faoliyat jarayonlari amaliy ahamiyatga ega
- mavzuni bilish bilan bog'liq muammolarni hal qilishga potentsial tayyorgarlik
- muammoning mohiyatini bilish va uni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish;
- bilimlarni doimiy ravishda yangilab turish,
- bilimlarni muayyan sharoitlarda muvaffaqiyatli qo'llash uchun yangi ma'lumotlarga ega bo'lish,
- operativ va mobil bilimlarga ega bo'lish;

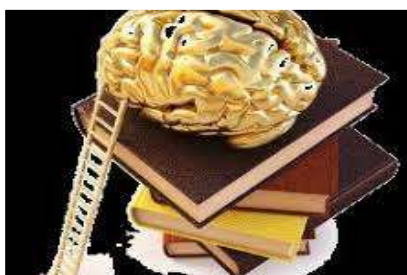
Bo'lajak pedagog mutaxasislarni zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan qurollantirish bilan cheklanmay xar bir o'qituvchiga o'z bilim salohiyatini doimo oshirib borish va oldiga maqsad belgilashda ta'lim-tarbiya jarayonlarida bo'layotgan va amalga oshiriladigan isloxotlarni ham bilishi amalyotga to'g'ri tadbqiq eta olish ko'nikmasiga ega bo'lishlari ham kerak. Dunyo miqyosida amalga oshiriladigan ta'lim texnologiyalari va isloxotlar xar bir jamiyatning ertangi kuni uchun zamin bo'lishini unutmasligimiz lozim. Rivojlangan davlatlarning ta'lim amaliyotida kompetentsiya tushunchasiga aloxida e'tibor qaratiladi va bu ta'lim jarayonining markaziy, o'ziga xos "tugun" tushunchasi sifatida etirof etiladi. Chunki amaliy faoliyatda pedagog mutaxasislarning shaxsiy kompetentsiya:

- ✓ birinchidan, u ta'limning intellektual va amaliy tarkibiy qismlarini birlashtirish vazifasini
- ✓ ikkinchidan esa bu tushuncha “natijaga ” asoslangan ta'lim va shakllangan ta'lim mazmunini izohlash mafkurasini o'z ichiga oladi
- ✓ uchinchidan, shaxsning kompetensiyasi integrativ faoliyat xususiyatiga ega, chunki bu jarayonda madaniyat va faoliyatning keng sohalari axborot, huquqiy savodxonlik bilan bog'liq bir qator bir hil yoki chambarchas bog'liq bilim ko'nikma va tajribani o'z ichiga oladi.

Pedagog shaxsning kompetensiyasi ma'lum bir tuzilish sxemasiga ega bo'lib, uning tarkibiy qismlari insonning kundalik, kasbiy yoki ijtimoiy hayotdagi turli muammolarni hal qilish qobiliyati bilan tavsiflanadi.

Bo'lajak pedagoglarning bilimlari orasida va amaliy tajribasi davomida uning ma'lum darajadagi kompetentsiyaga doir ko'nikmalari va malakalari shakllanganini biz uning faoliyatlarida ham kuzatib borishimiz mumkin. U - o'z-o'zini tarbiyalashi, tanqidiy fikrlashi, mustaqil ishlashi, o'z-o'zini tashkil etishi va o'zini o'zi nazorat qilishi, jamoada ishlashi, turli xil echimlarning natijalari va mumkin bo'lgan oqibatlarini bashorat qila olish qobiliyati, sabab-oqibat munosabatlarini o'rnatishi, muammolarni topishi, shakllantirishi va ayni daqiqalar ichida xulosalay olishi mumkin. Yuqorida taqdim etgan loyqat ko'nikma va malakalarga olgan bilimlarini amaliyotga qo'llash davomida erishadi va muntzam izlanishlar olib boradi. Bo'lajak pedagoglarimizda shaillantrishimiz kerak bo'lgan kompetensiyalarimiz ularni kelajakda yetuk utaxasisi bo'lib yetishishlari uchun asosiy manba vazifasini o'taydi. Bugungi kunda kompetensiyalarni quyuda keltirib o'tilgan sohalar bo'yicha ham ajratishimiz mumkin. Quyuda keltirilgan kompetensiyalar xar biz yosh mutaxasisi o'z faoliyatini boshlar ekan o'zida shaxsiy va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantira olishi lozim.

Biz hayotimiz davomida doimo xarakatda va izlanishda ekanmiz har xil ma'lumot manbalaridan, bundan tashqari darsdan tashqari real hayotiy bilimlarni olish usullarini o'zlashtirishga asoslangan mustaqil kognitiv faoliyat sohasidagi kompetensiyalar orqali, jamiyatda esa fuqarolik va ijtimoiy faoliyat sohasidagi huquq va vakolatlarmiz iste'molchi rollarini bajaramiz. Faoliyatimiz davomida esa maishiy sohadagi kompetensiyalar jumladan o'z sog'lig'imiz, oilaviy hayotimiz va turmush darajamiz, madaniy-dam olish faoliyati sohasidagi kompetensiyalarimiz jumladan bo'sh vaqtdan foydalanish usullarimiz va vositalarimizni tanlashimiz, o'z shaxsiy

menimizni madaniy va ma'naviy jihatdan boyitishga xizmat qiladi. Kompetensiya birgina pedagoglik sohasida emas balki turmush tarzimizning xar bir sohasida o'z ahamiyatiga ega. Bzning jamiyat rivojlanishi va ila-fan texnika utuqlari va imkoniyatlari bilan hamnafas harakat qilishimizga yordam beradi.

Yuqoridagi fikrlarimizni xulosa qiladigan bo'lsak KOMPETENSIYA shaxsning savodxonligi, yangi bilimlar bilan tanishish ishtiyoqi, bilimi, ogohligi, so'zlashuv salohiyati, o'zinng yangi iqtidorlarini ochish istagi va xoxishlarida va xulq-atvorning butun jamoani boshqarish va jamoaga egalik qilish, biror narsani qanday qilishni, yangi yechimlarni bilish istagidir. Bizga shaxsning individual xatti-harakatlarni tanlash va guruhlash imkonini beruvchi aqliy xaritani ishlab chiqish, jarayonlarini tanlay olishda kelib chiqadigan qobiliyatlar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kamolova, A., & Ergasheva, G. S. Q. (2022). Yosh avlodni tarbiyalashda xalq pedagogikasini manbalarining o'rganishning o'rganishning ilmiy-nazariy asoslari. *Science and Education*, 3(12), 590-592.
2. Kamolova, A. O. Q., & Husaynova, S. I. (2023). O'smirlar o'rtasida axloqsizlikni oldini olishda pedagogik faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari. *Science and Education*, 4(2), 969-972.
3. Nishonova M.Ya., & Kamolova A.O. (2021). O'SMIRLARGA HUQUQIY BILIM BERISHDA KEYS STADI TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH. *Экономика и социум*, (8 (87)), 42-45.
4. Nishonova, M. Y., & Kamolova, A. O. (2021). USING CASE STADE TECHNOLOGY IN LEGAL EDUCATION FOR TEENAGERS. *Экономика и социум*, (8), 42-45.
5. Bannayev, M. S. (2022). O'zbeksitonda psixologik diagnostika va psixologik korreksion faoliyatni amalga oshirishdagi muammolar va yechimlar. *Science and Education*, 3(6), 701–703
6. кизи Ахмедова, Д. С., & кизи Камолова, А. О. (2022). ЎСМИРЛАРДА МЕЪЁРДАН ХУЛҚИЙ ОҒИШ ХОЛАТЛАРИНИ КОРРЕКЦИЯЛАШ ЖАРАЁНЛАРИДА ХУҚУҚИЙ САВОДХОНЛИКНИНГ АХАМИЯТИ. *Eurasian Journal of Academic Research*, 2(3), 413-416.
7. Azimaxon Odiljon Qizi Kamolova (2023). Pedagoglik kasbi boshqa hamma kasblarning poydevoridir. *Science and Education*, 4 (5), 988-992.
8. Pedagogik mahorat. Darslik / A. A. Xoliqov; 0 6zR Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. - T.: «IQTISOD-MOLIYA», 2011, -420 b.
9. A1 Buxoriy Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil. Sahihi Buxoriy: -jome' as-Sahih. //Ishonarli to'plam. 1- kitob. - T.. 0 'zbekiston Milliy Lsiklopediyasi, 2008. - 712 b.
10. Pedagogik mahorat. Darslik / A. A. Xoliqov; 0 6zR Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. - T.: «IQTISOD-MOLIYA», 2011, -420 b.
11. A1 Buxoriy Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil. Sahihi Buxoriy: -jome' as-Sahih. //Ishonarli to'plam. 1- kitob. - T.. 0 'zbekiston Milliy Lsiklopediyasi, 2008. - 712 b.